

7. Costachi Gh. *Conținutul dreptului la viață și consacrară acestuia în Constituția Republicii Moldova*. În: „5 ani de la crearea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în Republica Moldova”, Materialele conferinței internaționale științifico-practice. Chișinău: S.n., 2013.

8. *Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul poliștilor*, nr. 320 din 27.12.2013. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 42-47 din 01.03.2013.

9. *Legea privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă*, nr. 130 din 08.07.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 222-227 din 21.10.2012.

10. *Manualul Drepturilor Omului*. București: Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH), 2008.

11. Reisoğlu S. *Right to Life*. In: Journal of International Affairs, December 1998 – February 1999, Volume III, Number 4. <http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/02/SafaReisoglu.pdf>.

12. Балашов А. В. *Конституционное право на жизнь в современной России*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Казань, 2011.

13. Белобрагина Н. А. *Ограничение конституционного права на жизнь*. В: Пробелы в российском законодательстве, 2010, № 3.

14. Белобрагина Н. А. *Право на жизнь: конституционно-правовой механизм обеспечения и защиты*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2012.

15. Глухарева Л. И. *Механизм гарантий прав человека*. В: Право и жизнь, 2000, № 27.

16. *Конституция Российской Федерации*: Проблемный комментарий. Отв. ред. В.А. Четвернин. М., 2004.

17. Конь Г. И. *Обеспечение права на жизнь в решениях Межамериканского и Европейского судов по правам человека*. В: Вестник МГУ. Серия 11. Право, 2006, № 6.

18. Романовский Г. Б. *Теоретические проблемы права человека на жизнь: конституционно-правовое исследование*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора юридических наук. М., 2006.

19. Ушамирский А. Э. *Право военнослужащего на жизнь: теоретические и практические аспекты*. В: Современное право, 2006, № 6.

ABORDĂRI CONCEPTUALE PRIVIND LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE REȚINERE ILEGALĂ

Anatolie DOGA,
doctorand

SUMMARY

The present article is devoted to a consideration the objective aspect of the crime of illegal detention complained to art. 308 par. (1) of the Criminal Code of the Republic of Moldova. Some proposals to amend the rule laid down in art. 308 para. (1) of the Criminal Code were submitted after critical analysis of the opinions expressed in the academic literature and examination of the ECHR jurisprudence. One of these proposals relates to the expansion of the mentioned criminal provision criminalizing illegal arrests committed in violation of the norms of contravention.

Keywords: Criminal code of the Republic of Moldova, illegal detention, illegal arrests, objective aspect of the crime, delliction, action, crime.

REZUMAT

Articolul este dedicat examinării laturii obiective a infracțiunii de reținere ilegală incriminate la art. 308 alin. (1) Cod penal al R. Moldova. În urma analizei critice a opiniilor expuse în doctrina de specialitate și examinării jurisprudenței CEDO, au fost înaintate unele propuneri de modificare a normei prevăzute la art. 308 alin. (1) CP. Una dintre aceste propuneri se referă la extinderea sferei de incriminare a normei penale menționate și la reținerile ilegale săvârșite prin încălcarea normelor dreptului contravențional.

Cuvinte-cheie: Cod penal al Republicii Moldova, reținere ilegală, arestare ilegală, latură obiectivă a infracțiunii, faptă, acțiune, infracțiune.

Introducere. Latura exterioară a laturii infracțional este un element obligatoriu pentru orice infracțiune, condiționând răspunderea penală a unei persoane de exteriorizarea rezoluției delictuoase printr-o acțiune sau inacțiune ce comportă o schimbare în lumea obiectivă, fiind exclusă sancționarea gândurilor acelei persoane.

Importanța unei examinări detaliate și multilaterale a semnelor laturii obiective a infracțiunii este dictată de mai multe împrejurări.

În primul rând, anume de la constatarea laturii obiective se începe determinarea faptului existenței sau inexistenței infracțiunii. De asemenea, experiența pozitivă formată în domeniul interpretării legii penale ne demonstrează că, în procesul calificării infracțiunilor, cele mai multe dificultăți apar în legătură cu elucidarea semnelor laturii obiective a faptei criminale.

În al doilea rând, importanța relevării acestui element al componenței de infracțiune derivă și din faptul că, în dispozițiile din Partea specială a C. pen., legiuitorul acordă prioritate determinării conținutului laturii exterioare a infracțiunii. De tehnică legislativă, acest lucru este unul inerent și indispensabil, întrucât particularitățile fiecărei componente de infracțiune rezultă din semnele ce caracterizează latura obiectivă a infracțiunii.

În contextul relevării conținutului

laturii obiective a reținerii sau arestării ilegale, se va lua în considerație construcția tehnică a art. 308 C. pen., care are un caracter complex, conținând două norme incriminatoare, care prevăd răspunderea penală pentru două componente de infracțiuni diferite:

- reținerea ilegală (art. 308 alin. (1) C. pen.);
- arestarea ilegală (art. 308 alin. (2) C. pen.).

Conținut de bază. Trecând la caracterizarea laturii obiective a infracțiunilor incriminate la art. 308 alin. (1) și alin. (2), urmează să subliniem faptul că în tehnica legislativă penală actul delictuos este relevat prin așa-numitul „*verbum regens*”, adică prin intermediul verbului sau expresiei verbale care indică actul de conduită interzis de norma penală [1, p. 141].

În cazul infracțiunii incriminate la art. 308 alin. (1) C. pen. „*verbum regens*” este desemnat prin expresia „reținerea ilegală”.

În conformitate cu art. 6 C. pr. pen., în care sînt definiți anumiți termeni și expresii utilizate în legislația procesual-penală, prin *reținere* se are în vedere măsură luată de organul competent de a priva de libertate o persoană pe un termen de pînă la 72 de ore.

De asemenea, conform art. 165 C. pr. pen., reținerea este definită ca fiind „privarea persoanei de libertate pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult

de 72 de ore, în locurile și în condițiile stabilite prin lege” [2].

În teoria dreptului procesual-penal, reținerea este definită ca privarea de libertate a persoanei bănuite sau învinuite de comiterea unei infracțiuni, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an prin hotărârea organului de urmărire penală pentru o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore, în izolațiile de detenție provizorii ale organelor afacerilor interne [3, p. 344].

De fapt, această definiție rezultă din conținutul art. 165, 166, 167, 169, 170 C. pr. pen. De asemenea, termenul de reținere prevăzut la art. 25 din Constituția R. Moldova se referă anume la această măsură procesuală de constrângere [3, p. 344].

Potrivit art. 25 alin. (3) din Constituția R. Moldova, “Reținerea nu poate depăși 72 de ore” [4].

Luând în considerație subelementele componente de infracțiune descrise la art. 308 alin. (1) C. pen. al R. Moldova, mai ales cele ce caracterizează obiectul juridic special, latura obiectivă și semnele subiectului infracțiunii, se poate constata că sub incidența noțiunii de reținere examinate, ca măsură procesuală reglementată la art. 165 C. pen., nu intră:

1. reținerea persoanei de către organul de poliție pentru executarea unei ordonanțe de aducere silită, conform art. 199 C. pr. pen.;

2. reținerea persoanei pentru executarea unui mandat de arestare preventivă (art. 307, 308 C. pr. pen.) sau a încheierii de arestare preventivă (art. 329 C. pr. pen.);

3. pentru executarea unei ordonanțe de dare în căutare a învinutului (art. 288 C. pr. pen.);

4. în cazul interdicției de a părăsi sala ședinței de judecată pînă la terminarea cercetării judecătorești, dispuse de către președintele ședinței față de martorii ascultați (art. 370 alin. (5) C. pr. pen.);

5. interdicția de a părăsi locul efectuării unei percheziții pînă la terminarea acestei acțiuni de către persoanele care se aflau în încăperea sau au venit în acel loc în timpul percheziției (art. 128 alin. (10) C. pr. pen.);

6. reținerea persoanei care a săvârșit o infracțiune de audiență (art. 171 C. pr. pen.);

7. reținerea infractorului săvârșită în temeiul art. 168 alin. (1) C. pr. pen.

Prin urmare, reieșind din prevederile în vigoare, în sensul art. 308 alin. (1) C. pen. al R. Moldova, prin reținere se are în vedere măsura procesuală ce

corespunde cu scopul și durata reținerii reglementate la art. 165 C. pr. pen., ca măsură procesuală de constrângere pusă în aplicare ilegal de către persoana care efectuează urmărirea penală. O interpretare extensivă apare ca nejustificată, întrucît dreptul penal se limitează la protejarea relațiilor sociale din sfera justiției, condiționate de aplicarea în condiții de legalitate a măsurilor de constrângere procesuale, neputînd să-și extindă sfera de reglementare în direcția creării unor instituții juridice care aparțin altor ramuri de drept.

Se poate menționa că reținerea contravențională reglementată de art. 433 C. contr. nu intră în cîmpul incriminator al art. 308 alin. (1) C. pen.

Din această perspectivă, propunem următoarea formulare a dispoziției textului normativ prevăzut de art. 308 alin. (1) C. pen.: „Reținerea ilegală cu bunăștiință, săvîrșită de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de reprezentantul organului constatator”.

Un prim argument care poate fi înaintat în susținerea acestei poziții este că reținerea contravențională, ca și reținerea procesual-penală, poate să împiedice realizarea actului de justiție în strictă consonanță cu principiul legalității. Un alt argument este cel după care practica CEDO, în jurisdicția sa, pune un semn de egalitate între contravenție și infracțiune în raport cu efectele răspunderii pe care le produce săvîrșirea unor asemenea fapte.

În cazul *Vilko Eskelinen c. Finlandei*, Curtea a statuat: „Reclamantul a fost condamnat, mai întîi, pentru săvîrșirea unor «fapte perturbatorii minore» în cadrul unei proceduri administrative asimilare unei «proceduri penale», în sensul autonom dat acestei noțiuni în cadrul Convenției. După ce această condamnare a fost definitivă, împotriva sa au fost formulate mai multe acuzații penale, în cadrul unor proceduri penale propriu-zise, ce se raportau la săvîrșirea aceluiași «acte perturbatoare», adică «acte de tulburare a liniștii publice», incriminate însă distinct atît de Codul de procedură administrativă, cît și de prevederile Codului penal al statului în cauză”. Curtea a considerat că, procedînd astfel, autoritățile naționale au angajat împotriva reclamantului două **proceduri penale diferite** pentru comiterea aceluiași fapte, cu încălcarea principiului *non bis in idem* garantat de dispozițiile art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție” evidențierea noastră [5].

Totodată, după cum ne demonstrează jurisprudența CEDO, violarea art. 5 al Convenției poate fi constatată atît în cazurile privării de libertate abuzive

pentru comiterea de infracțiuni, cît și pentru comiterea de contravenții.

Astfel, în cauza *Guțu c. Moldovei*, Curtea a reiterat: „sintagmele «legală» și «potrivit căilor legale» din art. 5 §1 se referă, în esență, la legislația națională și la obligația statului de a se conforma prevederilor materiale și procedurale ale acestuia. Totuși, «legalitatea» detenției în conformitate cu legislația națională nu este întotdeauna un element decisiv. Detenția trebuie să fie compatibilă cu scopul art. 5 §1. Refuzul reclamantului de a urma poliției, fapt ce a determinat reținerea, a fost condiționat de lipsa răspunzătoare a citării. Curtea a remarcat că nicio măsură de investigație nu putea fi luată în ceea ce privește faptul că abaterea pretinsă ar fi fost comisă de fiul reclamantului, decît în cazul în care ar fi fost pornită formal urmărirea penală” [6].

Merită a fi subliniată și ideea potrivit căreia, în corespundere cu CEDO, reținerea contravențională poate fi aplicată doar în baza unei suspiciuni întemeiate că persoana a comis o anumită contravenție. Astfel, reprezentantul autorităților publice care efectuează reținerea trebuie să dețină informații verosimile, care ar fi suficiente pentru o suspiciune obiectivă, din care ar rezulta că persoana a comis o contravenție [7, p. 79].

Privitor la interpretarea noțiunii de **reținere ilegală** aplicată ca măsură de constrângere procesual-penală, în doctrina de specialitate au fost exprimate mai multe opinii. În general, pot fi evidențiate două puncte de vedere de bază, prin care este abordată problematica ilegalității în cazul infracțiunii examinate.

Susținătorii primului punct de vedere limitează ilegalitatea reținerii doar la anumite încălcări esențiale ale normelor procesual-penale, care reglementează temeiurile, condițiile și modul de aplicare a reținerii. În acest sens, cercetătorul P. Suruhin identifică patru modalități prin care pot fi încălcate normele procesual-penale în contextul comiterii infracțiunii de reținere ilegală, și anume:

- reținerea persoanei fără existența temeiurilor prevăzute de lege;
- reținerea persoanei săvîrșită prin încălcarea condițiilor prestabilite de normele procesual-penale;
- încălcarea cerințelor legale ce țin de respectarea procedurii de efectuare a reținerii;
- reținerea persoanei pe un termen mai mare decît cel stabilit [8, p. 71].

Totodată, același autor menționează: „Neîntocmirea procesului-verbal, în prezența temeiurilor de reținere a unei

persoane, nu influențează asupra legalității aplicării acesteia. O asemenea reținere asigură determinarea implicării persoanei la comiterea infracțiunii și este orientată spre realizarea intereselor justiției penale. Astfel, neîntocmirea procesului-verbal de reținere, mai ales încălcările comise la întocmirea acestuia, nu creează pericolul luării unei decizii ilegale la rezolvarea cauzei penale și, respectiv, nu constituie o încălcare esențială a legislației procesual-penale” [8, p. 71].

În același context, E. Zațepina [9, p. 189-190] afirmă că doar încălcarea grosolană a formei de reținere, manifestată prin neîntocmirea procesului-verbal de reținere, formează componenta infracțiunii incriminate la art. 308 alin. (1) C. pen.

Acest ultim punct de vedere este împărțit și de A. Amosov, potrivit căruia, atunci când există temeiurile aplicării reținerii persoanei, nerespectarea formei procesuale ce reglementează procedura de aplicare a acesteia nu atentează la interesele justiției, ci la interesele de serviciu. În speță, persoana urmează să fie supusă fie răspunderii disciplinare, fie răspunderii penale pentru infracțiunile de serviciu, atunci când sunt prezente semnele acesteia [10, p. 141].

În același spectru de idei, A.I Ciuceav consideră că va exista reținere penal condamnabilă și atunci când are loc falsificarea procesului-verbal de reținere, manifestată prin neindicarea locului și a timpului de reținere [11, p. 378].

M. Kaufman prin reținere ilegală are în vedere reținerea efectuată în lipsa temeiurilor prevăzute de lege sau cu încălcarea procedurii stabilite, precum și reținerea persoanei ce urmează a fi eliberată. Plecând de la această abordare, autorul distinge următoarele forme de comitere a infracțiunii:

a) reținerea săvârșită în absența temeiurilor legale. Este vorba fie de absența totală a acestora, fie de insuficiența vădită a probelor ce ar mărturisi că persoana a comis o anumită infracțiune;

b) reținerea unei persoane bănuite de comiterea unei infracțiuni pentru care nu se prevede pedeapsa privativă de libertate, chiar dacă există unul dintre temeiurile reținerii;

c) încălcarea gravă a procedurii de reținere;

d) deținerea în continuare a unei persoane ce urmează a fi eliberată în prezența temeiurilor prevăzute de lege [12, p. 127].

Condiția unei încălcări esențiale a normelor procesual-penale este promo-

vată, pentru identificarea infracțiunii de reținere ilegală, și de autorul Gh. Ulianoschi, potrivit căruia: „Legea procesual-penală prevede expres temeiurile, termenele și procedura reținerii persoanei. Orice reținere efectuată cu încălcarea esențială a acestor garanții procesuale care asigură siguranța persoanei de a nu fi reținută ilegal constituie element material al infracțiunii de reținere ilegală” [13, p. 673].

În conformitate cu cel de al doilea punct de vedere, la definirea elementului material al infracțiunii de reținere ilegală (art. 308 C. pen.) nu sînt fixate anumite limite de gravitate pe care trebuie să le depășească actul ilicit pentru îndeplinirea cerințelor referitoare la conținutul normativ. În speță, va exista componentă de infracțiune atunci cînd sînt încălcate temeiurile, procedura sau alte garanții legale ale reținerii, indiferent de gravitatea acestora.

H. Dadaev afirmă că în calitate de acțiuni pedepsite penal figurează atât reținerea persoanei în lipsa temeiurilor de reținere determinate de legislație, cât și nerespectarea formei procesuale de reținere, chiar și atunci cînd sînt prezente temeiurile reținerii [14, p. 99].

În același sens, A. Borodac menționează că reținerea ilegală cu bună știință presupune încălcarea uneia sau a mai multor prevederi ale art. 165 – 174 C. pr. pen. [15, p. 454]

Potrivit autorilor S. Brînză și V. Stati, reținerea este ilegală atunci cînd nu se respectă temeiurile, termenele, condițiile de aplicabilitate față de anumite categorii de persoane sau alte condiții esențiale, stabilite de Codul de procedură penală [16, p. 794].

În același spectru de idei se înscrie și I. Țurcanu, potrivit căruia reținerea va deveni ilegală atunci cînd organul de urmărire penală dispune aplicarea reținerii contrar Codului de procedură penală [17, p. 604].

Concluzii. În lumina prezentărilor făcute mai sus, ne vom alătura la cel de al doilea punct de vedere, iar în acest sens putem înainta mai multe argumente.

În primul rînd, legiuitorul nu fixează anumite limite graduale de pericolozitate a diferitelor modalități de comitere a infracțiunii, fapt ce rezultă din formularea generică a elementului material cu expresia „... reținere ilegală”. Prin urmare, orice reținere săvârșită cu încălcarea normelor procesual-penale și în prezența celorlalte semne calificative, instituite la art. 308 alin. (1) C. pen., se consideră a fi ilegală.

În al doilea rînd, dacă încălcarea normelor procesual penale, referitoare

la aplicarea reținerii, nu comportă un grad prejudiciabil al unei infracțiuni, își va putea găsi aplicativitate art. 14 alin. (2) C. pen., potrivit căruia: „Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni” [18].

Mai subliniem și ideea potrivit căreia la art. 308 alin. (1) C. pen. nu se prevede răspunderea penală doar pentru încălcarea materializată în lumea obiectivă a temeiurilor și condițiilor legale de aplicare a reținerii, ci pentru acea încălcare care, din punct de vedere subiectiv, este caracterizată prin „bună-știință”. Acest semn de factură subiectivă, de rînd cu activitatea materială obiectivă, are o importanță esențială la evaluarea gradului prejudiciabil al faptei.

În sfîrșit, poate fi invocată și jurisprudența CEDO, din care rezultă, fără echivoc, că orice ingerință a art. 5, indiferent de gravitate, de caracterul esențial sau neesențial al încălcării, constituie o violare a dreptului la libertate și la siguranță a persoanei. O eventuală gradare a ilegalităților săvîrșite în contextul reținerii persoanei în esențiale și neesențiale ar putea crea premise pentru rețineri arbitrare din partea autorităților la aplicarea acestei măsuri de constrîngere procesuale.

În rezultatul celor consemnate, putem concluziona că infracțiunea de reținere ilegală, incriminată la art. 308 alin. (1) C. pen., poate fi comisă prin una dintre următoarele modalități:

- reținerea săvîrșită fără existența temeiurilor și condițiilor prevăzute de legislația procesual-penală;
- reținerea persoanei prin încălcarea normelor procesuale referitoare la procedura de aplicare a reținerii;
- reținerea săvîrșită prin încălcarea garanțiilor procesuale stabilite de lege;
- încălcarea termenelor de reținere.

Referințe bibliografice

1. Giurgiu N. *Legea penală și infracțiunea*. Iași: Ed. Gama, 1995.
2. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Partea generală)* nr. 122-XV din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 104-110/447 din 07.06.2003.
3. Dolea I., Roman D. ș.a. *Drept procesual penal*. Chișinău: Ed. Cartier juridic, 2005.
4. *Constituția Republicii Moldova*, adoptată la 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1.

5. Vilko Eskelinen c. Finlandei. Hotărârea CEDO din 17 aprilie. http://www.echr.ru/documents/manuals/Article06/Interrights-Art6-manual_RUS.pdf. (Accesat la data de: 08.08.2013).

6. Guțu c. Moldovei. Hotărârea CEDO din 7 iunie 2007. http://justice.md/file/CEDO_judgments/Moldova/GUTU.

7. Копуцу Я. *Предупреждение необоснованных задержаний граждан и пресечение нарушений режима содержания лиц, подвергшихся аресту за правонарушение – одно из условий соблюдения прав человека*. În: Revista Națională de Drept, nr. 6-7, 2011.

8. Сурихин П.И. *Уголовная ответственность за заведомо незаконное задержание*. Диссертация кандидата юридических наук, Омск, 2001.

9. Зацепина Е.М. *Уголовно-правовое обеспечение реализации назначения уголовного судопроизводства*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ульяновск, 2005.

10. Амосов А. Е. *Незаконное лишение свободы в уголовном праве России (виды и характеристика)*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Владимир, 2008.

11. Есаков Г.А. и др. *Уголовное право России. Части Общая и особенная*. Курс лекций. 2-е издание, переработанное и дополненное. Москва: Изд. Проспект, 2010.

12. Преступления против правосудия (толкование уголовного закона. комментарий статей УК Р.Ф. материалы судебной практики, статистика), под редакцией А.В. Галаховой. Москва: Норма, 2005.

13. Barbăneagră A., Alecu A., Berliba V. ș.a. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu*. Chișinău: Ed. Sarmis, 2009.

14. Дадаев Х. М. *Уголовная ответственность за незаконные задержание, заключение под стражу или содержание под стражей*. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Грозный, 2007.

15. Borodac A. *Manual de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Tipografia. Centrală, 2004.

16. Brînză S., Stati V. *Drept penal. Partea specială*. Vol. II. Chișinău: Tipografia centrală, 2011.

17. Brînză S., Ulianovschi X ș.a. *Drept penal. Partea specială*. Chișinău: Ed. Cartier, 2005.

18. *Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002*. În: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.

PROCESUL CONTRAVENȚIONAL: FAZELE PROCESULUI ȘI CONȚINUTUL LOR

Marin MIGHEREA,
doctorand

SUMMARY

Contravention of liability is one of the basic forms in the domain of contravention strife. For the right, accurate, convenient application of the administrative-delinquency of sanction, a major role of importance is given to the contravention of liability. In this publication the author is trying to examine the fundamental juridical institutions of the contravention of law such as: the definition of contravention of process, the connection of syntagms „contravention of process” and „contravention of procedure”, „the stages of contravention of process and their content etc.

Keywords: contravention, liability of contravention, administrative-delinquency of sanction, the process of contravention, contravention procedure, the stages of contravention of law.

REZUMAT

Răspunderea contravențională este una dintre formele de bază din domeniul combaterii contravenționalității. În aplicarea corectă, oportună și legitimă a sancțiunii contravenționale, un rol deosebit de important îi revine procesului contravențional. În prezenta publicație autorul examinează instituțiile juridice de bază ale procesului contravențional: definiția procesului contravențional, raportul dintre procesul contravențional și procedura contravențională, dintre fazele procesului contravențional și conținutul lor etc.

Cuvinte-cheie: contravenție, răspundere contravențională, sancțiune contravențională, proces contravențional, procedură contravențională, fazele procesului contravențional.

Introducere. Existența statului de drept presupune, în primul rând, asigurarea ordinii de drept în societatea respectivă, combaterea contravenționalității fiind parte componentă a activității de asigurare a ordinii de drept.

Combaterea contravenționalității nu poate fi examinată fără aplicarea constrângerii juridice față de autorii raporturilor juridice de conflict. Totodată, măsurile de constrângere juridică, inclusiv sancțiunile contravenționale, trebuie să fie aplicate în strictă conformitate cu procedura legală.

Scopul studiului constă în analiza și cercetarea procesului contravențional, a fazelor procesului și a conținutului lor, pentru a elucida toate elementele componente, particularitățile lor de bază, precum și temeiurile de tragere la răspundere și de aplicare a sancțiunilor corespunzătoare.

Actualitatea temei. Răspunderea contravențională este o formă specifică și recent legiferată a răspunderii juridice, iar nerespectarea normelor dreptului contravențional are consecințe negative atât pentru cetățeni, în particular, cât și pentru societate, în general.

Metode aplicate și materiale utilizate. Metodele aplicate în acest studiu sînt: analiza, sinteza, comparația, investigația științifică. Materialele folosite sunt: legislația în domeniu a Republicii Moldova; doctrina juridică

națională, cea românească și cea rusă; manuale și tratate.

Rezultate obținute și discuții. Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care cetățenii beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin legea fundamentală – Constituția Republicii Moldova și prin alte legi, dar de asemenea supunînsu-se obligațiilor prevăzute de acestea, fiind egali în fața legii, și autorităților publice, fără nicio discriminare.

Respectarea cerințelor de supunere în fața legii impune stabilirea unor reguli de conduită într-un cadru legal bine determinat, care configurează conținutul diferitelor ramuri de drept. Încălcarea unei asemenea reguli de conduită determină aplicarea sancțiunii prevăzute de legea în vigoare în acest scop.

În sfera încălcării regulilor de conduită stabilite prin lege, un loc aparte îl ocupă contravențiile, acestea fiind faptele (acțiunile sau inacțiunile) ilicite ce atentează la personalitate, la drepturile și interesele legitime ale persoanei fizice sau juridice, la proprietate, la orînduirea de stat și cea publică, precum și alte fapte ilicite pentru care legislația prevede răspunderea contravențională.

Prin săvîrșirea unor contravenții se creează un raport juridic (raport juridic de conflict), în temeiul căruia statul are dreptul de a aplica vinovatului sancțiunea contravențională prevăzută